

де Ψ – випуклий комплексний гільбертовий векторний простір векторів станів реєстра квантового процесора над полем комплексних чисел, $D = D(\psi, f(t))$ – динамічна еволюція квантового стану реєстра квантового процесора, $\psi \in \Psi$ (наприклад, початковий стан – initial state), $f(t) \subset U$ (впорядкована підмножина КЛЕ, що належить унітарному комплексному векторному простору U над полем комплексних чисел).

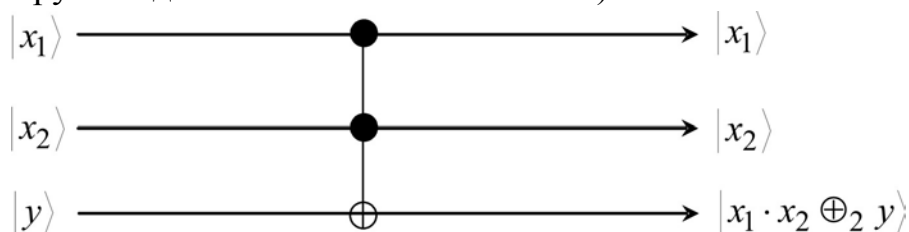

Рис. 8. Вигляд квантової мережі, що зображує дію оператора *Controlled-Controlled NOT*

Висновки. Висвітлено основи математичного формалізму функціонування квантового процесора, що становить основу розроблення нових сучасних квантових інформаційних систем.

Література

1. **Основы квантовых вычислений** / Э. Стин // Квантовые компьютеры и квантовые вычисления. – 2001. – Т.2, № 1. – С. 3-24.
2. **Валиев К.А.** Квантовые компьютеры: надежды и реальность / К.А. Валиев, А.А. Кокин. – Иркутск : Изд-во РХД, 2001. – 352 с.
3. **Войтович І.Д.** Перспективи квантових обчислень з використанням надпровідності / І.Д. Войтович, В.М. Корсунський // Математичні машини і системи. – 2008. – № 4. – С. 23-56.
4. **Крохмальський Т.** Квантові комп'ютери: основи й алгоритми (короткий огляд) / Т. Крохмальський // Журнал фізичних досліджень. Ін-т фізики конденсованих систем НАН України. – 2004. – Т.8, № 1. – С. 1-15.

УДК 336.71

Аспір. К.О. Ільїна¹ – Львівський НУ ім. Івана Франка

КАТЕГОРІАЛЬНИЙ АПАРАТ ІННОВАЦІЙНОЇ ТЕОРІЇ ЯК ФУНДАМЕНТ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ В УКРАЇНСЬКУ ЕКОНОМІЧНУ СИСТЕМУ

Систематизовано підходи вітчизняних і зарубіжних вчених до основних категорій інноваційної теорії. Запропоновано визначення понять "новація", "інновація", "інноваційний процес". Здійснено поділ інноваційного процесу на структурні елементи. Пояснено суть структурних елементів інноваційного процесу.

Ключові слова: новація, інновація, інноваційний процес, дослідження, комерціалізація

Post-graduate K.O. Il'ina – L'viv NU named after Ivan Franko

Category of innovative theory as foundation of introduction of innovative investment model of development in the Ukrainian economic system

The basic categories of innovative theory of Ukrainian and foreign scientists are systematized. Determination of concepts of innovation, innovation, innovative process is

¹ Наук. керівник: проф. М.І. Крупка, д-р техн. наук – Львівський НУ ім. Івана Франка

offered. Dividing of innovative process is conducted into structural elements. Essence of structural elements of innovative process is explained.

Keywords: novation, innovation, innovative process, research, commercialization

Постановка проблеми. На сьогодні, на жаль, у світовій економіці панують кризові явища. За тих умов в Україні потрібно протягом найкоротшого часу перебудувати вітчизняну систему господарювання і створити такий механізм, що забезпечив би економічний розвиток і був стійким до негативних тенденцій. Саме це зумовлює потребу стимулювати перехід від екстенсивного до інтенсивно-інноваційного типу розвитку. Інноваційна модель економіки – чи не єдиний шанс для України подолати кризові явища і сприяти економічному зростанню. Тому треба докорінно з'ясувати, що саме потрібно розуміти під основоположними поняттями інноваційного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У контексті дослідження інноваційного розвитку економіки проблемі категоріального апарату приділяли увагу багато вітчизняних і зарубіжних вчених, серед яких О. Волков, Д. Гвишиани, А. Гречан, М. Денисенко, Л. Козубенко, М. Крупка, І. Ліпсиц, А. Нещадін, П. Микитюк, В. Мединський, Р. Патора, А. Пересада, Д. Соколов, Б. Твісс, А. Титов, Н. Чухрай, Р. Фатхутдінов, М. Шабанова, Ю. Яковець та ін. Проте, однастайності для сучасних економічних систем у їхніх визначеннях не простежено.

Постановка мети. У цих умовах важливого значення набуває питання того, що саме треба розуміти під інноваціями. Учені, на жаль, досі не дійшли до спільного висновку стосовно найзмістовнішого трактування, яке б достеменно відображало суть терміна "інновації". Тому існують численні визначення, які часто концентрують увагу лише на тому чи іншому аспекті цього поняття, тобто мають незавершений характер. У цьому дослідженні зроблено спробу упорядкувати різні підходи до таких понять як "новація", "інновація", "інноваційний процес".

Виклад основного матеріалу. Як зазначають американські вчені К. Крістенсен та М. Рейнор, значення наукових теорій для бізнесу сьогодні недооцінено. І в недалекому майбутньому практики прийдуть до висновку про потребу застосування здобутків науки у їхній повсякденній роботі. Тому важливого значення набуває нагальність побудови адекватних і дієвих теорій, які б могли бути використані за сучасних умов господарювання. Процес створення теорій, на їхню думку, має три етапи. На першому описується саме явище, на другому відбувається поділ явища на категорії, а третій етап, опираючись на попередній, передбачає побудову теорії. [10, с. 23] У цій статті приділяємо увагу саме другому етапу, тобто, намагаємося упорядкувати основоположні категорії інноваційного вчення.

Відповідно до Закону України "Про інноваційну діяльність", інновації – це "...новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери" [6].

Інноваційна діяльність, за цим законом, – це "...діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень

та розроблень і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг". За визначенням української економічної енциклопедії інновація – це "...новий підхід до конструювання, виробництва, збуту товарів, завдяки якому інноватор (автор інновації) та його компанія здобувають переваги над конкурентами" [5, с. 656].

Серед українських науковців існують різні погляди на досліджувану проблематику. Так, на думку О.І. Волкова, М.П. Денисенко, А.П. Гречан, потребують розмежування поняття "новація" та "інновація". Під новацією вчені розуміють "...новий порядок, новий процес, новий метод, нову продукцію або технологію...". [2, с. 53] Однак, вони вважають, що точнішим є визначення новацій, сформульоване російським ученим Р.А. Фатхутдіновим [20, с. 45], який стверджує, що "новація – це оформлений результат фундаментальних, прикладних досліджень, розроблень або експериментальних робіт у будь-якій сфері діяльності, який супроводжується підвищенням її ефективності. Оформлення новацій може здійснюватися у вигляді відкриттів, патентів, товарних знаків, документації (на новий або вдосконалений продукт, технологію, виробничий процес), організаційно-виробничої структури, наукових підходів або принципів, результатів маркетингових досліджень. Основне – запровадити новацію у виробництво або сферу споживання, інші сфери діяльності, тобто перетворити новацію у форму інновації" [2, с. 53].

Нині багато економістів розуміють інновації як процес створення та поширення новацій. Наприклад, В.М. Щербань, Л.Д. Козубенко інноваціями називають "...прибуткове використання новацій у вигляді нових технологій, видів продукції і послуг, організаційно-технічних і соціально-економічних рішень виробничого, фінансового, комерційного чи іншого характеру" [23, с. 26].

Український вчений-економіст А.А. Пересада [16, с. 28] під інновацією розуміє "...процес доведення наукової ідеї або технічного винаходу до стадії практичного використання, що приносить дохід, а також пов'язані з цим процесом техніко-економічні та інші зміни в соціальному середовищі". Очевидно, що інновація повинна бути чимось екстраним і обов'язково, як наслідок, приносити відчутний дохід та інші зміни тому, хто її застосовує. Водночас, за визначенням окремих вчених, зокрема Ю.В. Яковець, інновації – це "...якісні зміни у виробництві, які можуть належати як до техніки та технології, так і до форм організації виробництва..." [24, с. 27].

На думку Н. Чухрай, Р. Патери, "інновація – це використання нових для організації ідей шляхом втілення їх в товарах, процесах, послугах та/або в системах управління, якими оперує організація". Саме поняття "інновації" вчені розглядають як двояке. З одного боку, простежуючи статичний аспект – "...як окреслення самого продукту, процесу або системи"; а з іншого – динамічний процес аспект – тобто "...діяльність з дослідження, проектування, розроблення, організації виробництва та комерціалізації нового продукту, процесу або системи" [21, с. 12]. І.В. Ліпсиц, А.А. Нецадин трактують це поняття як "...сукупність технічних, виробничих і комерційних заходів, які сприяють виходу на ринок нових і поліпшених продуктів, зокрема комерційне використання нових і поліпшених процесів і обладнання" [12, с. 57].

В.О. Василенко, В.Г. Шматько визначають інновацію як "...нововведення, пов'язане з науково-технічним прогресом, що полягає у відновленні основних фондів і технологій, в удосконаленні управління й економіки підприємства". А саме поняття нововведення – це "...процес, за якого реалізують та поширюють нову продукцію, виробничі процеси, ідеї, прийоми тощо" [1, с. 36].

За визначенням В.Г. Мединського, це "...суспільний, технічний, економічний процес, що зумовлює створення кращих за своїми властивостями товарів (продуктів, послуг) і технологій шляхом практичного використання нововведень" [13, с. 53]. П.Т. Саблук визначає інновацію як "...нове досягнення в галузі технологій чи управління, призначене для використання у виробничій, інвестиційній чи фінансовій діяльності підприємства" [15, с. 12].

На думку М.І. Крупки, "інновація – це нововведення, використання якого призводить до якісних змін у виробництві з метою отримання соціально-економічної вигоди (ефекту)" [11, с. 22]. Й. Шумпетер розглядав інновацію як "...нову комбінацію чинників виробництва, яка мотивується підприємницьким духом" [22, ст. 72]. Ф. Хаберланд, німецький науковець, стверджує, що нововведення повинно містити науково-технічні, технологічні, економічні й організаційні зміни. Ці зміни виникають у процесі виробництва. Нововведення повинно володіти такими характеристиками: якісна новизна виробів, способів виробництва і технологій порівняно з попередніми, темпи реалізації, динаміка циклу нововведень, економічна ефективність, соціальні наслідки [9]. Д.М. Гвишиані дає таке визначення: "інновації – це комплексний процес створення, поширення і використання нового практичного засобу (нововведення) для нової (або кращого задоволення уже відомої) суспільної потреби; водночас це процес поєднання із зазначеним нововведенням змін у тому соціальному та речовинному середовищі, де відбувається його життєвий цикл" [3, с. 64].

За визначенням А.А. Харина, І.Л. Коленського, інновація – результат творчої та інвестиційної діяльності, спрямованої на розроблення, виготовлення і розповсюдження нових видів товарів, послуг і технологій, організаційних форм на рівні фірми [19, ст. 35]. Д.В. Соколов, А.Б. Титов та М.М. Шабанова інновацією називають "...кінцевий результат, за якого повинні задовольняти низку конкретних суспільних потреб та втілювати певні економічні, науково-технічні, соціальні, екологічні ефекти" [18, с. 13-15].

Відомий американський маркетолог Ф. Котлер [8, с. 184] під інновацією розуміє "...ідею, товар або технологію, які запроваджені у виробництво і представлені на ринку як зовсім нові, чи такі, що мають деякі унікальні властивості". Поняття винаходу він визначає як "...нову технологію чи нову продукцію, яка за оцінкою споживача, або має, або не має переваги перед аналогічними товарами конкурентів".

На думку американського науковця Ф. Ніксона, "інновація – це сукупність технічних, виробничих і комерційних заходів, які зумовлюють появу на ринку нових та покращених промислових процесів та обладнання" [15, с. 12]. Інший американський вчений Б. Твісс дає визначення нововведенню як "...процесу перетворення винаходу у фізичну реальність, тобто процесу, в

якому винахід або ідея набуває економічного змісту" [взято з 15, с. 12]. За Д. Джоббером [4, с. 298], інновації – це "...комерціалізація винаходу завдяки його виведенню на ринок". А відкриттям вчений вважає результат діяльності з пошуку нових ідей і способів роботи.

Існують також міжнародні стандарти, які регулюють сферу інновацій на світовому рівні. Вони створені в рамках Організації економічної співпраці та розвитку групою експертів із показників науки і техніки, яка у 1963 р. розробила відповідний документ – "Керівництво (рекомендації) Фраскаті" (Frascati Manual). Свою назву цей документ отримав від міста, де було прийнято першу його версію – м. Фраскаті в Італії. У цьому документі інновації розглядаються як кінцевий результат інноваційної діяльності. У 1993 р. ухвалено остання редакція "Керівництва (рекомендацій) Фраскаті". У ній визначено основні поняття, що стосуються наукових досліджень і розроблень, стандарти досліджень, які відповідають вимогам інновації [17].

Зауважимо, що у 1992 р. у м. Осло створено Методику збирання даних про технологічні інновації – "Керівництво (рекомендації) Осло" (Oslo Manual). Вона містить низку рекомендацій щодо збирання й аналізу даних про інновації. Зокрема, варто зазначити, що "Керівництво (рекомендації) Осло" встановлюють дуже високі вимоги до інновацій і визнають інноваціями тільки ті відкриття, які пов'язані з технологічними змінами.

Взагалі, інновацію за цими документами, трактують як "...остаточний результат інноваційної діяльності у вигляді нового або вдосконаленого продукту, запровадженого на ринку; нового або вдосконаленого технологічного процесу, що застосовують у практичній діяльності чи в новому підході до соціальних послуг" [15, с. 30-31]. "Керівництво (рекомендації) Осло" називає інноваціями розроблення та запровадження технологічно нових і удосконалених продуктів і процесів [2, с. 55].

Отже, проаналізувавши ці визначення, можемо констатувати, що під інновацією розуміють:

- 1) виріб або підхід як остаточний результат науково-дослідної діяльності, створений з метою підвищення ефективності господарювання [5, 6, 8, 11, 15, 17, 18];
- 2) процес доведення новаторства до остаточного, завершеного стану [16] та комерціалізація: введення відкриття в експлуатацію [2, 24]; прибуткове використання відкриття [13, 23].
- 3) система, комбінація чинників [22].

Однак, деякі вчені визначають інновацію комплексно, тобто вважають, що це і кінцевий результат, і процес доведення до завершеного стану та комерціалізації. Так, Н. Чухрай, Р. Патора до поняття інновації відносять як кінцевий результат, так і процеси доведення творчої ідеї до завершеного стану та комерціалізацію [21, ст. 12]. І.В. Ліпсиц, А.А. Нещадін у визначенні інновація поєднують лише процес доведення новації до завершеного стану та її подальшу комерціалізацію. Таких самих поглядів дотримуються В.О. Василенко і В.Г. Шматько, Д.М. Гвишиані. Б. Твісс ототожнює інновацію із процесом комерціалізації винаходу.

Деякі науковці, зокрема, О.І. Волков, М.П. Денисенко, А.П. Гречан, намагаються глибше осягнути суть цього поняття, поділяючи його на:

1. Новацію як остаточний результат;
2. Інновацію як процес впровадження у виробництво.

Д. Джоббер пропонує схожий підхід. На його думку, варто розрізняти:

1. Відкриття як остаточний результат;
2. Інновацію як процес комерціалізації.

Незважаючи на те, що більшість вчених, говорячи про інновації, мають на увазі власне інноваційний процес, деякі з них при цьому виділяють його в окрему категорію. Так, О.І. Волков, М.П. Денисенко, А.П. Гречан та інші інноваційний процес визначають як процес "...послідовного перетворення ідеї на товар, тобто отримання і комерціалізацію винаходу, нових технологій, видів продуктів і послуг, рішень виробничого, фінансового, адміністративного або іншого характеру й інших результатів інтелектуальної діяльності". Зокрема, вони виділяють такі його етапи: 1) фундаментальних досліджень; 2) прикладних досліджень; 3) конструкторських розроблень; 4) маркетингу; 5) виробництва; 6) збуту [2, ст. 17].

Під час фундаментальних досліджень встановлюють певні закономірності, причинно-наслідкові зв'язки між явищами. Виникають певні гіпотези, припущення. Фундаментальні дослідження мають два рівні: емпіричний і теоретичний. До емпіричного відносяться спостереження об'єктів, фіксування фактів, проведення експериментів, внаслідок чого встановлюють співвідношення та закономірні зв'язки між окремими явищами. На теоретичному рівні формують теорії, підходи, які групують та систематизують набуті знання, утворюючи єдину логічну цілісність, тобто знання.

Отже, внаслідок фундаментальних досліджень створюють нові теорії, здійснюють відкриття.

Прикладні дослідження мають на меті перевірити результати попереднього етапу на практиці. Як правило, їх здійснюють шляхом здійснення експерименту. Цей етап вимагає для своєї реалізації вкладення більших коштів, ніж фундаментальні дослідження, оскільки може потребувати складного устаткування, а також залучення більшої кількості експертів. Внаслідок прикладних досліджень учені підтверджують або спростовують відкриття та гіпотези, висунуті на етапі фундаментальних досліджень.

Якщо ж і цей етап був успішним і підтвердив раніше висунуті теоретичні концепції, то передбачають відповідне фінансування далі слідує етап конструкторських розроблень. Він містить ескізно-технічне проектування, виготовлення дослідних зразків з їхньою подальшою апробацією тощо; остаточне оформлення певного підходу, технології як цілісної системи. Цей етап можна характеризувати як перехід із теоретичної площини в реальну. Відповідно на ньому завершують наукову частину інноваційного процесу і починають ринкову.

Етап маркетингу передбачає проникнення інновації на ринок, запровадження її у виробництво. Наступні етапи містять виробництво інноваційної продукції або вже відомої продукції, але з використанням передових, ефективніших технологій та її збут.

Інноваційний процес, за визначенням М.І. Крупки, – це реалізація інвестицій, тобто процес, який об'єднує науку, техніку, економіку, підприємництво й управління; поступова заміна старої технології новою. Цей процес містить дев'ять елементів: фундаментальні дослідження; прикладні дослідження; розроблення; дослідження ринку; конструювання; ринкове планування; дослідне виробництво; ринкове випробування; комерційне виробництво [11, с. 28].

На думку Н. Чухрай, Р. Патори, інноваційний процес – це процес створення, освоєння і поширення тих техніко-економічних ідей, практичне застосування яких призводить до отримання певного суспільно-економічного ефекту. Основними його етапами вчені називають: 1. Фундаментальні дослідження; 2. Прикладні дослідження; 3. Дослідно-конструкторські розроблення; 4. Дослідно-експериментальні роботи; 5. Освоєння промислового виробництва; 6. Маркетинг інноваційний (діяльність щодо створення попиту на інновацію); 7. Дифузія інновації (розповсюдження досі використаної інновації в нових умовах або місцях застосування) [21, с. 33].

П.П. Микитюк інноваційним процесом називає комплекс послідовних дій, унаслідок яких новація розвивається від ідеї до конкретного продукту та поширюється під час практичного використання [14, с. 60]. Автор виділяє такі його етапи: науковий; технічний; технологічний; експлуатаційний. Водночас, вони містять такі види діяльності: фундаментальні дослідження; прикладні дослідження; дослідно-конструкторські розроблення; дослідно-експериментальні розроблення; дослідна база наук; організаційно-економічна робота; промислове виробництво нових товарів, масове виробництво.

Дослідна база наук, за визначенням П.П. Микитюка, – це складова наукового потенціалу країни. Її стан і використання характеризуються можливістю науки здійснювати дослідну перевірку результатів наукових досліджень і розроблень з метою неперервності інноваційного процесу. Крім цього, учений окремо виділяє ще інформаційну роботу, яку визначає, як "наукову роботу, спрямовану на підвищення ефективності пошуку науково-технічної інформації під час виконання різних видів НДДКР" [14, с. 73].

За результатами проведених теоретичних досліджень, на нашу думку, доречно було б розмежовувати такі поняття як "новація", "інновація", "інноваційний процес". Найбільш очевидними є такі їхні визначення:

1. Новація – це результат творчої, науково-дослідної діяльності людини, втіленням якої є новий, унікальний виріб або спосіб чи механізм організації будь-якого процесу.
2. До новацій належать: винаходи, корисні моделі, промислові зразки тощо (тобто конкретні матеріальні результати творчо-винахідницької діяльності); раціоналізаторські пропозиції, ноу-хау тощо (тобто нові творчі рішення, які раціоналізують і підвищують ефективність певних процесів);
3. Інновація, на нашу думку, – це новація, створена для запровадження чи тільки-но запроваджена у господарську діяльність або будь-яку іншу сферу суспільних відносин, і від використання якої очікують позитивний ефект.

Новизна сама собою не може вважатися інновацією. У світі щодня генерують безліч ідей, але лише одиниці утверджують і запроваджують у практику. Новація повинна бути визнана і поширена для того, аби стати інновацією.

Інноваційний процес – це діяльність для створення інновацій, їхнього запровадження і використання. Така діяльність обов'язково повинна передбачати фінансове забезпечення, і чи не найголовнішу роль відіграватимуть вкладені інвестиції. Однак, на нашу думку, інноваційний процес доцільно поділити на два структурних елементи: а) пошуковий; б) економічний. До пошукового відносимо: а) винахідницьку діяльність або власне новаторство; б) постійне вдосконалення вже існуючого інноваційного продукту.

Винахідницька діяльність передбачає теоретичні, емпіричні та прикладні дослідження, конструкторські роботи, здійснення випробувань та експериментів. Результатом такої роботи і є названі вище новації. Якщо під час виробництва передбачено ще й їхнє застосування на практиці, то такі втілені ідеї вже носитимуть назву інновацій.

На жаль, у реальному житті відкриття часто робились вченими – ентузіастами з обмеженими матеріальними можливостями і результати їхньої роботи не завжди були одразу оцінені і сприйняті суспільством. До того ж людство не одразу усвідомило велику значимість і корисність новітніх технологій. Подекуди їхнє значення применшене і нині. Тому деякі ідеї, відкриття так і не стали цілком реалізованими, залишившись на стадії розроблень або цілком завершених ідей чи конструкторських рішень, яких із тих чи інших причин не було запроваджено. Іншими словами, так і zostались новаціями. Саме тому доводиться розрізняти поняття "новацій" та "інновацій", оскільки останні обов'язково передбачають запровадження їх у життя.

Коли йдеться про НТП чи інновації, дуже важливе значення має чинник часу. Кожен новітній продукт рано чи пізно перестає бути передовим, старіє. З'являється потреба у його вдосконаленні. До прикладу, комп'ютерна техніка. Економічна частина інноваційного процесу передбачає: а) інвестиційну та маркетингову діяльність із запровадження новаторства у практику; б) використання інновації. Інвестиційна діяльність у цьому випадку – це діяльність, пов'язана з акумулюванням коштів для фінансування інноваційних проектів. Маркетингова діяльність – це комплекс дій, потрібних для просування новинки на ринок і зміцнення позицій на ньому.

Використання передбачає "споживання" інновації як виробничими підприємствами, так і установами інших сфер, яке підвищує ефективність їх функціонування. Інновація завжди повинна приносити позитивний ефект, інакше пропаде потреба в інноваційному процесі.

Висновки. Отже, визначення і систематизація категоріального апарату інноваційної теорії має важливе значення для проведення подальших досліджень. Як засвідчують результати проведеного аналізу, потрібно не тільки узагальнювати наукові поняття, а й виділяти вузькі, конкретні категорії, даючи їм чіткі однозначні визначення. Іншими словами, на нашу думку, потрібно спростити та конкретизувати трактування кожного поняття, що в майбутньому дасть змогу встановити зрозумілі зв'язки між відокремленими

категоріями та зосередити увагу на вивченні існуючих зв'язків, не заплутуючись у категоріях.

Перспективи подальших досліджень. Отже, з'ясовано основоположні категорії інноваційної теорії. Перспективою майбутніх досліджень є створення цілісної системи загальних і вузьких однозначних понять для встановлення взаємозв'язків між ними, що стане міцним фундаментом побудови дієвих інноваційних теорій у сучасних умовах господарювання в Україні.

Література

1. **Василенко В.О., Шматько В.Г.** Інноваційний менеджмент : навч. посібник / за ред. В.О. Василенко. – К. : Центр навч. літ-ри, Фенікс, 2003. – 440 с.
2. **Волков О.І., Денисенко М.П., Гречан А.П. та ін.** Економіка та організація інноваційної діяльності : підручник (третє видання). – К. : Центр навч. літ-ри, 2007. – 662 с.
3. **Гвишиани Д.М.** Диалектико-материалистические основания системных исследований // Диалектика и системный анализ. – М. : Изд-во "Наука", 1986. – 193 с.
4. **Джоббер, Дэвид.** Принципы и практика маркетинга. : пер. с англ. : учебн. пособие. – М. : Изд. дом "Вильямс", 2000. – 688 с.
5. **Економічна енциклопедія.** – у 3-ох т. / за ред. Мочерного. – К.-Тернопіль : Вид. центр "Академія", Академія народного господарства; 2000-2001. – Т. 1. – 864 с.
6. **Закон України "Про інноваційну діяльність"** від 4 липня 2002 р., № 40-IV. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <http://www.portal.rada.gov.ua>.
7. **Инновационный менеджмент** : справочное пособие / П.Н. Завлин, А.К. Казанцев, Л.Е. Миндель и др. – М. : Центр исслед. и статистики науки, 1998. – 426 с.
8. **Котлер Ф.** Маркетинг в третьем тысячелетии: Как создать, завоевать и удержать рынок : пер. с англ. В.А. Гольдича и А.И. Оганесовой / науч. ред. и вступ. ст. Б.А. Соловьев. – М. : ООО "Изд-во АСТ", 2000. – 272 с.
9. **Краснокутська Н.В.** Інноваційний менеджмент : навч. посібник. – К. : Вид. центр КНЕУ, 2003. – 504 с. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <http://www.economic.in1.com.ua/book/4/463.html>
10. **Кристенсен Клейтон М.** Решение проблемы инноваций в бизнесе. Как создать растущий бизнес и успешно поддерживать его рост / Клейтон М. Кристенсен, Майкл Е. Рейнор : пер. с англ. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2004. – 290 с.
11. **Крупка М.І.** Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України. – Львів : Вид. центр Львівського НУ імені Івана Франка, 2001. – 608 с.
12. **Липсиц И.В., Нещадин А.А.** Промышленная политика России: принципы формирования и механизмы реализации // Общество и экономика. – 1997. – № 5-6.
13. **Медынский В.Г., Шаршукова Л.Г.** Инновационное предпринимательство : учебн. пособие [для студ. ВУЗов]. – М. : Изд-во "Инфра-М", 1997. – 240 с.
14. **Микитюк П.П.** Інноваційний менеджмент : навч. посібник. – К. : Центр навч. літ-ри, 2007. – 400 с.
15. **Михайлова Л.І., Турчіна С.Г.** Інноваційний менеджмент : навч. посібник. – К. : Центр навч. літ-ри, 2007-248 с.
16. **Пересада А.А.** Управління інвестиційним процесом. – К. : Вид-во "Лібра", 2002. – 472 с.
17. **Руководство Фраскати,** издание на русском языке, Париж и Центр исследований и статистики науки. – М. : ЦИСН, 1995. – 381 с.
18. **Соколов Д.В., Титов А.Б., Шабанова М.М.** Предпосылки анализа и формирования инновационной политики. – СПб. : Изд-во СПбГУЭФ, 1997. – 134 с.
19. **Управление инновациями.** – в 3-ох кн. – Кн. 1. Основы организации инновационных процессов : учебн. пособие / А.А. Харин, И.Л. Коленский / под ред. Ю.В. Шленова. – М. : Изд-во "Высш. шк.", 2003. – 252 с.
20. **Фатхутдинов Р.А.** Инновационный менеджмент. – СПб. : Изд-во "Питер". – 2002. – 400 с.
21. **Чухрай Н., Патора Р.** Товарна інноваційна політика: управління інноваціями на підприємстві : підручник. – К. : Вид-во "Кондор", 2006. – 398 с.

22. Шумпетер Й. Теория экономического развития (Исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры) : пер. с англ. – М. : Изд-во "Прогресс", 1982. – 455 с.

23. Щербань В.М., Козубенко Л.Д. Товарна інноваційна політика : навч. посібник. – К. : Вид-во "Кондор", 2006. – 400 с.

24. Яковец Ю.В. Ускорение научно-технического прогресса: теория и экономический механизм. – М. : Изд-во "Экономика", 1988. – 342 с.

УДК 336.22

Доц. І.Г. Благун, канд. екон. наук –
Львівський ДУ внутрішніх справ

ГЕНЕЗИС ТЕОРІЙ ПОДАТКОВИХ ФІНАНСІВ У ПАРАДИГМІ ФІСКАЛЬНО-БЮДЖЕТНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Висвітлено організаційно-методичні засади функціонування та соціально-економічна природа носіїв фіскальної суті. Проаналізовано погляди різних наукових шкіл на сутність податкових категорій у контексті розвитку фінансово-економічних відносин.

Assoc. prof. I.G. Blagun – Lviv state university of internal affairs

Theories genesis of tax finances in paradigm of fiscal-budgetary country safety

Organizationally methodical principles of functioning and socio-economic nature of transmitters of fiscal essence light up. The looks of different scientific schools are analysed to essence of tax categories in the context of development of finansovo-ekonomichnikh relations.

Вступ. Податки виникли в зв'язку з утворенням держави і потребою здійснення державою її функцій. Послуги держави не можуть мати ринковий характер, не можуть продаватись та купуватись за визначеною ціною і повинні забезпечуватись на інших умовах. Фінансовим джерелом забезпечення матеріальної основи функціонування держави і є податкова система.

Потреба пошуку адекватних ринковим умовам засад організації фіскально-економічних відносин, оптимізації рівня податкового навантаження на економіку, підвищення дієвості податкового механізму як фінансового важеля зумовили актуальність нашого дослідження.

Постановка проблеми та аналіз досліджень і публікацій з цієї проблематики. Побудова раціональної системи оподаткування ґрунтується на оптимальному поєднанні критеріїв фіскальної достатності, економічної ефективності та соціальної справедливості фіскально-економічної політики. На різних етапах світового цивілізаційного розвитку виробилися свої особливі підходи щодо організації податкових відносин, використання адекватних відповідним економічним умовам методів одержання національного продукту. З огляду на це, розглядати систему оподаткування варто не відірвано від інших елементів фінансової системи, а як її невід'ємний елемент.

Дослідження провідних вітчизняних фахівців у галузі державних фінансів – В. Федосова, В. Андрущенко, А. Крисоватого, С. Юрія, О. Кириленко, А. Соколовської, І. Луніної, О. Василика та низки інших – значно розширили податкову проблематику, перевівши її з суто економічного формату в